

TEXT OCH FOTO: MAGNUS BILLQVIST, TROLLSLÄNDEFÖRENINGEN

Trollsländorna är våra största insekter och i många fall oerhört vackra; skimrande i grönmetallic, mosaiktecknade i pasteller eller röda som blod. Många är vi som har minnen

av trollsländor från badbryggan på sommaren, eller har haft en trollslända som kommit in i uterummet. Kanske har katten släpat in en trollslända?

*Locka vackra
jättar till besök*

Xxxx xxxxxx xxxxx xxxxx xxx xxxxxx xxxxx xxxxx xxx xxxxxx xxx-
xx xxxxxx xxx xxxxxx xxxxx xxxxx xxx xxxxxx xxxxx xxxxx xxx.

Trollsländor är fängslande och fascinerande att följa, inte minst när de far genom luften och utför de mest häpnadsväckande manövrar. De pilar fram och åter, upp och ned, står stilla i luften medan de jagar mat eller försvarar sitt revir mot artfränder. Genom att göra din trädgård attraktiv för trollsländor ger du dig själv chansen att njuta av dessa förtrollande insekter. Samtidigt ger du även andra djur ett livsutrymme och anlägger du dessutom en damm, ja då har du skapat ett element i din trädgård som både du och en myriad av djur och växter har glädje av året om.

64 olika arter i Sverige

Trollsländor (Odonata) är en egen insektsordning som funnits i 300 miljoner år. De delas in i två underordningar, egentliga trollsländor och flicksländor. När man pratar om trollsländor syftar man på både egentliga trollsländor och flicksländor. Hittills har 64 olika arter trollsländor observerats i Sverige. Det gör att det är en ganska liten och väl avgränsad artgrupp. I världen

finns det cirka 5 700 arter, flest av dem lever i tropiskt klimat.

Alla trollsländor har fyra vingar, stora ögon och mer eller mindre långsmala, ofta spolformade kroppar. Flicksländornas alla fyra vingar är lika i både form och storlek. De är hos oss de minsta trollsländorna, storleken är ungefär som tändstickor med vingar. I vila håller de i flesta fall vingarna längs kroppen. Ögonen är åtskilda och kan därför ge huvudet ett nästan hammarhajliknande intryck. Deras larver har längst ut på bakkroppen utstickande lameller som fungerar som gälar.

Egentliga trollsländor har oftast kortare och bredare vingar bak än fram. De är på våra breddgrader större än flicksländorna och hittas oftare än flicksländorna långt från vatten. I vila håller de sina vingar ut från kroppen. Ögonen är stora och vanligtvis berör de varandra. Larverna har inga externa gälar.

I Sverige är de största trollsländorna blå kejsartrollslända, kungstrollslända och vassmosaikslända. Den

Trollsländor är fascinerande och vackra och ofta enkla att komma nära. Tidig mosaikslända och bred trollslända.

förstnämnda kan ha en kroppslängd på uppemot 85 mm och en vingbredd på 120 mm. Den minsta i Sverige är dvärgflicksländan, som har en kroppslängd på 22–26 mm.

Trollsländor är helt ofarliga. Om du håller i en stor trollslända så kan den försöka bita dig, men det görs enbart i försvar och de har mycket svårt att komma igenom huden då de saknar tänder. Vissa arter har utstickande bihang för äggläggning som kan se vassa ut men dessa går inte att sticka med.

Så lever trollsländorna

Alla trollsländor är beroende av vatten i någon form eftersom det är där de lägger sina ägg. Från äggen kläcks en larv som lever i vatten från någon månad till flera år, innan den lämnar vattnet. Larvens hud spricker upp och ur den kommer den "vuxna" trollsländan fram. Kvar blir en tom larvhud och en flygande trollslända. De vuxna trollsländorna parar sig när de blir könsmogna och lägger sedan ägg.

När de lämnar vattnet är de sköra och bräckliga och flyger så fort de kan iväg till

en annan plats, bort från vattnet. Där söker de efter mat och lever en tid tills de blir könsmogna. Först då letar de upp ett vatten för att para sig. En vuxen trollslända lever från någon vecka till flera månader.

Trollsländor är rovdjur som äter levande byten. Trollsländelarverna äter andra vattenlevande djur som mygglarver, småfisk, grodyngel och andra trollsländelarver. De vuxna, flygande trollsländorna äter andra insekter som flugor, knott, mygg, fjärilar och mindre trollsländor.

Vilka ses i trädgårdar?

Av de 64 arterna i Sverige är en del knutna till väldigt specifika miljöer, är sällsynta eller har begränsad geografisk utbredning. Därför varierar arterna som man kan påträffa i sin trädgård stort mellan norra och södra Sverige. I Norrland kan kanske en handfull arter ses i trädgården medan det i Götaland potentiellt kan röra sig om ett tjugotal. Arterna som dyker upp i trädgårdar förändras också efter vilka vattenmiljöer som finns i närheten. Finns det exempelvis

Många trollsländor sätter sig gärna och solar på trädgårdsmöbler här Citronfläckad kärrtrollslända.

En fyrfleckad trollslända som just lämnat sin larvhud.

någon form av vattendrag eller en myr kan helt andra arter dyka upp på besök jämfört med om man bor i en stad. Om vi generaliserar så är de följande arterna de man har störst chans att påträffa i trädgården om man har en damm: pudrad smaragdflickslända, spjutflickslända, ljus lyrflickslända, mörk lyrflickslända, större kustflickslända, röd flickslända, blågrön mosaikslända, höstmosaikslända, guldrollslända, bred trollslända, fyrfläckad trollslända, blodröd ängstrollslända, större ängstrollslända, tegelröd ängstrollslända.

Utöver dessa är de vanligaste arterna i trädgårdar även utan dammar följande: blåbandad jungfruslända, blå jungfruslända, större rödögonflickslända, brun mosaikslända, tidig mosaikslända och svart ängstrollslända.

I norra Sverige tillkommer fjällmosaikslän-

da. I sydöstra vinterflickslända. Se faktarutor om några av de vanligaste arterna.

Locka trollsländor till trädgården

Eftersom de är knutna till vatten är en trädgårdsdamm ett säkert kort för att få trollsländor på sin tomt. Mer om hur man anlägger en damm för detta ändamål längre ner.

Man behöver dock inte gräva en damm för att locka till sig trollsländor. Eftersom de under en ganska lång tid lever utanför vattenmiljöer gäller det att göra trädgården så attraktiv som möjligt för dem under denna period. Honor av de flesta arter undviker att närma sig vatten förutom när de är redo för parning, så ofta kan man locka just honorna i större utsträckning än hanarna.

Nyckelorden för att få trollsländor till sin tomt är tillgång på mat, sol och lä. De

är som många andra insekter beroende av värme, det vill säga sol, både för att få upp kroppstemperaturen och för att hitta mat. Tricket är därför att göra sin trädgård både varm och insektsrik, och ju mer vindskydd desto bättre. Man kan plantera växter som lockar insekter, det vill säga mat för trollsländorna. På köpet får man bin, fjärilar och humlor.

Anledning att spara nässlor

Det finns mycket publicerat om hur man lockar dessa insekter. Blommande kryddväxter som kungsmynna och timjan, olika sorter väd och klint, fjärilsbuskar, bolltistlar och veronikor är bara några exempel. Låt bli att klippa delar av gräsmattan och så in ängsväxter. Det blir både vackrare, mer insektsrikt och mindre jobbigt för dig som slipper klippa så ofta. Spara gärna

ett nässelbestånd i något hörn av trädgården. Många fjärilar lever på nässlor som larver, exempelvis näselfjäril, amiral och kartfjäril.

Trollsländorna flyger från början av maj till oktober, så växter som blommar tidigare eller senare än så är ingen hjälp, men det lockar förstås ändå andra insekter att njuta av.

Genom att skapa varma partier med hög solinstrålning och lä kan man få trollsländor att uppehålla sig i trädgården mer. Stenar, bryggor, bänkar och annat som värms upp av solen, särskilt under eftermiddag och kväll, kan locka trollsländor att sätta sig på dem för att ta upp värmen. Det gör också att man enkelt ser dem och ofta kan man komma riktigt nära medan de sitter och lapar sol. Med stor sannolikhet står inte solen på samma plats i din trädgård

Trollsländor söker värme på en solvarm sten.

Pudrade smaragdflicksländor lägger ägg.

Larv av ljus lyrflickslända.

FOTO ULF NORLING

hela dagen. Försök därför placera ut saker trolsländorna kan sola på både förmiddag och kväll. Ljusa "installationer" lockar mer än mörka.

Dammar

Det finns en hel del publicerat hur man anlägger trädgårdsdammar och du kan få yrkesmässig hjälp i olika butiker. Här fokuserar vi på de aspekter som är viktiga att tänka på för att gynna trolsländor. Frågar du om hjälp i handeln för att anlägga din trolsländedamm så var varse att de kan hjälpa dig med allt men mycket sällan har erfarenhet av just trolsländor.

Det finns några viktiga skillnader att tänka på mellan att anlägga en damm för trolsländor jämfört med en "vanlig" damm. Först och främst gäller det fisk: du rekommenderas starkt att inte ha fisk i en damm avsedd för trolsländor. Förutom att de äter upp trolsländornas larver, rör de upp botten sediment och tillför alldeles för mycket näring i vattnet vilket ökar risken för kraftig alg tillväxt. Känner du att du ändå vill ha fisk så anlägg en annan damm för just det ändamålet. Detsamma gäller änder, men det brukar inte vara aktuellt i en mindre trädgårdsdamm.

Det rekommenderas heller inte att ha rörligt vatten i form av vattenfall eller fontäner. För dessa krävs vanligen pumpar och deras filter kan döda små djur som sländlarver. En god tillväxt av vattenväxter bör hålla din damm balanserad och syrerik även utan rörligt vatten. Skulle det däremot vara så att du är så lyckligt förunnad att ha en bäck på din tomt så kan den med fördel kopplas ihop med din damm. Håll bara uppsikt så det inte vandrar in mycket fisk. Särskilt abborre kan ha stor påverkan på flera trolsländor.

En bra trolsländedamm ska vara skyddad från vinden, solbelyst under en stor del av dagen och vattnet ska vara grunt. Dam-

men behöver inte vara stor, men den bör kunna hålla öppet vatten i minst fyra månader om året. Men ju större dammen är desto större är chansen att trolsländorna flyttar in. Valet av plats och djup är viktiga för framgång. De flesta arter vars larver lever i dammar nöjer sig med en yta på mindre än 15 m² om livsmiljön är lämplig. Minsta storlek på en livskraftig damm är ca 4 m².

Placera således din damm så att den är skyddad mot starka vindar. Jordmassorna du gräver upp kan med fördel användas för att bygga upp en skyddande vall på den sida av dammen som vinden oftast kommer från. Undvik överhängande träd som kan kasta skugga över vegetationen i och runt dammen och släppa löv i vattnet. Har du mycket träd som riskerar att fälla större mängder löv i dammen så kan du under hösten placera ett nät över dammen. Var försiktig så att förorenat vatten inte når din damm. Så se upp med avrinning från närliggande vägar eller intensivt odlad mark.

Gärna varierande djup

Grunt vatten är viktigt eftersom det värms upp snabbt soliga dagar. En jämn och grund damm kan dock få problem med låga syrehalter och kanske till och med torka ut och den bottenfryser också lättare på vintern. Den djupaste punkten bör vara minst 60 cm i södra Sverige och 1–2 m i norra. Resten av dammen behöver inte vara djupare än 15–30 cm.

Undvik vertikala sidor och vassa hörn. En grund brink som sluttar försiktigt ut i vattnet är viktigt för tillväxten av växter och därmed både för larverna och de vuxna sländorna. Genom en genomtänkt design är det möjligt att skapa en mängd olika livsmiljöer vilket uppmuntrar till ett bredare spektrum av trolsländor i dammen.

Tänk på att planera in åtkomstpunkter, så att du kan sitta eller ligga nära din damm och njuta av dess invånare. Om du place-

Grön mosaikslända tillhör de arter som kan lockas av specifika vattenväxter, till exempel xxxxxx xxxxxxxx.

❖ FÖRTROLLANDE SLÄNDOR

rar en bänk du kan sitta på eller stenar att gå ut eller över dammen på så kommer de också att utnyttjas av trollsländorna att spana från eller lapa sol på. Som bonus ger det dig också lättare åtkomst när du planterar växter eller behöver rensa i dammen.

Plantera växter

Att anlägga en trädgårdsdamm innebär inte bara att trollsländor och andra djur kommer på besök eller slår sig ner. Planerar du rätt kan det också bli mycket vackert, inte minst för att de flesta vattenväxter blommar länge i olika färger. Även här kan man få yrkesmässig hjälp och många växter finns att skaffa i handeln eller hitta i vattenmiljöer i din omgivning. Försök hålla dig till inhemska växter, gärna lokala.

Få trollsländor är beroende av specifika växtarter, det är viktigare med en blandning av olika typer av flytande-, stående- och undervattensväxter. Vattenaloe är en av mycket få växter som kan locka specifika arter, särskilt grön mosaikslända, men även kilfläckslända och citronfläckad kärrtrollslända hittas ofta i vatten med vattenaloe. Hornsärv kan i de sydligaste delarna locka mindre rödögonflickslända. Har du en näringsfattig damm så försök etablera flytande vitmossa, vilket kan locka ytterligare arter.

Dammygge: sammanfattning

- Gör din damm så stor som möjligt, men varken för djup eller för grund.
- Plantera en blandning av olika växter både i och kring dammen.
- Plantera inte främmande växter.
- Plantera inte in fisk.
- Njut av din damm och dess sländor!

Trollsländorna kommer självmant

När du anlagt din damm och gjort din trädgård i övrigt attraktiv för trollsländor: hur får du då dem att hitta dit? Den biten

En liten damm är bättre än ingen alls, men ju större desto bättre. Här ett exempel på en mycket lyckad damm som har hög solinstrålning, omväxlande grunda och djupa partier, stenar, rik vegetation både i och utanför vattnet samt skyddande buskage. Den är dock inte gjord för att gynna just trollsländor, men man kan lätt tro det.

Med en damm kan du uppleva skådespelet när trollsländor håller revir och letar honor. Här ett par av tegelröd ängstrollslända – äggläggning.

behöver du inte oroa dig för, den tar de själva hand om. Ju fler vattenmiljöer med trollsländor det finns i din närmaste omgivning, desto fortare går det och desto fler arter kommer att dyka upp. Finns det inga sådana så tar det lite längre tid och det blir något färre arter. Men de kommer att hitta till dig, var så säker, de flesta arterna är experter på att leta upp nya vatten. Några kan komma redan medan du fyller upp med vatten, medan andra inväntar tills växterna har etablerats.

Vattenaloe i dammen är bra för sländorna.

Föreslagna växter

Undervattensväxter: Viktiga inhemska arter är dikeslånke, axslinga, olika nateväxter (*Potamogeton* spp.), hornsärv, vattenblink och vattenaloe.

Flytande växter: Inhemska arter inkluderar olika nateväxter (*Potamogeton* spp.), olika möjor (som vattenmöja), vattenpilört, dyblad och olika näckrosor (*Nymphaea* spp.).

Strand- och kantvegetation: Inhemska arter inkluderar vattenmynta, olika ranunklar (*Ranunculus* spp.), förgätmigej, bäckveronica, fackelblomster, vattenklöver, älggräs, sjöfräken, hästsvans, gul svärdsllilja, blomvass, stor igelknopp, smalkaveldun och olika tåg (*Juncus* spp.).

Se upp! I mindre dammar är det inte lämpligt att plantera olika sorters starr (*Carex* spp.), vass eller bredkaveldun, eftersom dessa lätt tar över. De två senares jordstammar kan dessutom punktera ditt dammfoder.

Det finns flera arter att undvika helt, oavsett storlek på din damm, eftersom de är främmande, invasiva och helt kan ta över. Några av de värsta är vattenpest, smal vattenpest, sjögull, skunkkalla (alla arter), sydfyring, jättebalsamin, storslinga, mossbräken, flytspikblad och parkslide.

En av växterna du under inga omständigheter ska skaffa är sjögull.

Bred trollslända

Libellula depressa

Bred trollslända är en mellanstor blå eller gul trollslända med mycket bred bakkropp vilket gör dess utseende unikt. I Sverige finns den upp till Norrlandsgränsen och strax däröver, men verkar vara på spridning. Bred trollslända föredrar mindre vatten som är näringsrika och med liten eller sparsam vegetation. Helst vill den ha partier med öppen strand. Den ses ofta vid mycket små och tillfälliga vatten, som regnpölar eller små vattenfyllda hålor orsakade av boskapstramp. Bred trollslända dyker upp mycket snabbt i nygrävda vatten, men försvinner senare när vegetationen sluter sig.

Flyttid: maj till juli.

Förväxlingsrisk: ingen.

Ljus lyrflickslända

Coenagrion puella

Ljus lyrflickslända återfinns i en mängd miljöer, från stillastående, näringsrika vatten till något näringsfattiga och från mycket små vatten till kantzoner i sjöar. Den påträffas även i dammar i trädgårdar, parker och på golfbanor, liksom längs långsamt rinnande, rena vatten där liknande arter ofta saknas. Vattnen ska vara vegetationsrika med flytblads-, undervattens- och strandvegetation, utan att för den skull vara igenväxta. Vattnen får inte vara för näringsfattiga eller förorenade. Larvutvecklingen är normalt ettårig. I Sverige förekommer den upp till Gävletrakten.

Flyttid: maj till augusti.

Förväxlingsrisk: främst mörk lyrflickslända.

Blågrön mosaikslända

Aeshna cyanea

Blågrön mosaikslända är den i södra Sverige i särklass mest sedda trädgårdsarten. Den förefaller vara nyfiken och den som oftast förvillar sig in i hus. Den finns i många olika vatten, men främst i vegetationsrika, grunda, delvis skuggade vatten, som i inte alltför tät skog eller i parker och trädgårdar. Larvutvecklingen är tvåårig. Som nordligast i Medelpad. Den påträffas ofta fåtaligt med andra arter, exempelvis med höstmosaiksländor. Den flyger gärna även i skugga eller under träd när det regnar. Blågrön mosaikslända är därför relativt enkel att fånga i håv eller på bild.

Flyttid: juni till oktober.

Förväxlingsrisk: andra mosaiksländor.

Pudrad smaragdflickslända

Lestes sponsa

Pudrad smaragdflickslända återfinns i många olika typer av vegetationsrika, grunda, stillastående eller mycket långsamt rinnande vatten som kanaler och diken. Den finns i både näringsrika och mer näringsfattiga vatten, och de kan vara något bräckta, men det får inte finnas för mycket fisk. Larvutvecklingen är ettårig. Arten är allmän inom större delen av hela sitt nordiska utbredningsområde vilket omfattar allt utanför fjällregionen.

Flygtid: juni till september.

Förväxlingsrisk: andra smaragdflicksländor.

Spjutflickslända

Coenagrion hastulatum

I skogsmark kan detta vara den vanligaste eller en av de vanligaste trollsländorna i hela Norden, men den saknas oftast helt i öppna odlingslandskap. Äggen läggs i flytbladsvegetation som i gäddnate. Larverna återfinns i partier med gles vegetation, gärna i bestånd av sjöfräken och olika nateväxter. Larvutvecklingen är ett- till fyraårig men tar normalt två eller tre år.

Flygtid: maj till augusti.

Förväxlingsrisk: främst månfflickslända.

Guldtrollslända

Cordulia aenea

Guldtrollsländan är en av de allra första trollsländorna att på våren lämna vattnen. Varmare vårar kan den åtminstone i den södra delen av landet då ses redan sista veckan i april. Det finns flera grönmetallcglänsande trollsländor men guldtrollsländan är den enda på vingarna under april till maj. Med andra ord är allt guld som glimmar innan dess verkligen just guld. Guldtrollslända förekommer i hela Norden utom i fjällen. Den föredrar ganska vegetationsrika, näringsfattiga till inte alltför näringsrika vatten som dammar, sjöar, tjärnar, kanaler, kärr och mossar i skogs- och trädmiljöer. Den kan återfinnas fåtaligt i öppna och mer näringsrika miljöer, men verkar vara frånvarande i helt öppna odlingslandskap. Larvutvecklingen är två- till treårig.

Flygtid: maj till juli.

Förväxlingsrisk: främst metalltrollslända.

Ängstrollsländor

Sympetrum spp

Ängstrollsländorna består av en grupp arter som kan vara mycket svåra att särskilja. Flera av dem kan påträffas i trädgårdar eller i trädgårdsdammar. Mest sannolikt är besök av blodröd ängstrollslända, tegelröd ängstrollslända eller större ängstrollslända. De är iögonfallande trollsländor där båda könen kan vara bjärt röda. Särskilt gäller det hanen. Honan är oftast mer gultonad eller brunaktig men äldre kan bli röda, om än inte lika kraftig som hanen. Larvutvecklingen är ettårig. De förekommer allmänt i större delen av Sverige utanför fjällen men saknas också i en del av de mer nordliga landskapen. Använd gärna Trollsländeföreningens förenklade nyckel för artbestämning av ängstrollsländor.

Flygtid: juli till november.

Förväxlingsrisk: alla ängstrollsländor.

Fyrfläckad trollslända

Libellula quadrimaculata

Fyrfläckad trollslända finns i de mest skiftande miljöer i näringsrika vatten, kanaler, diken och även något bräckta vatten. Störst täthet tycks råda i något mer näringsfattiga och sura miljöer. Den koloniserar snabbt nya vatten, och är känd för att röra sig långt. Larvutvecklingen är tvåårig. Fyrfläckad trollslända är allmän till mycket allmän i hela sitt nordiska utbredningsområde som omfattar hela Norden utanför fjälltrakterna.

Flygtid: maj till augusti.

Förväxlingsrisk: främst spetsfläckad trollslända.

Myter och missförstånd

Hur länge lever en trollslända? Är det sant att de bara lever en dag? Även den kortaste av livscyklar för en trollsländeart uppgår till flera månader, från att äggen kläcks till att de dör efter en tid som flygande individer. Ju längre norrut desto längre tid tar utvecklingen från larv till att sländan lämnar vattnet. Denna

utveckling kan ta så lång tid som 6–7 år. Om inte trollsländorna blir tagna av andra rovdjur eller de av andra skäl dör en tidig död, så kan de som vuxna sländor leva i flera veckor eller månader. Trollsländor lever med andra ord inte alls i endast en dag. Att frågan ofta ställs är på grund av en förväxling med dagsländorna, som inte ens är nära besläktade med trollsländor.

Större kustflickslända

Ischnura elegans

Större kustflickslända förekommer i en stor mängd vattenmiljöer, men är allra vanligast i stillastående och kustnära vatten. Namnet till trots finns den även långt från kusten, även om den kan vara mindre allmänt förekommande i utpräglade skogsmiljöer. Larvutvecklingen är normalt ettårig. Större kustflickslända finns i Sverige upp till Medelpad.

Flygtid: maj till september.

Förväxlingsrisk: främst mindre kustflicksländor.

Mörk lyrflickslända

Coenagrion pulchellum

Mörk lyrflickslända finns i alla typer av stillastående vatten men också i anslutning till långsamt rinnande vatten som kanaler och breda diken. Den är vanligare i näringsrika vatten än i näringsfattiga. Den kan lokalt i näringsrika, vindskyddade småvatten i odlingsbygd vara den mest individrika flicksländan. I södra och mellersta Sverige är detta en av de allra vanligaste flicksländorna.

Flygtid: maj till augusti.

Förväxlingsrisk: främst ljus lyrflickslända.

Röd flickslända

Pyrrhosoma nymphula

Röd flickslända finns i många olika typer av stillastående vatten, i inlopp eller utlopp till sjöar och dammar och i mindre, långsamma vattendrag. Den finns främst i områden med skog eller i ett varierat landskap och är mer lokal eller fåtalig i utpräglade jordbruksområden. Larvutvecklingen är normalt tvåårig. Röd flickslända finns i större delen av Sverige med undantag för fjällregionen.

Flygtid: maj till augusti.

Förväxlingsrisk: ingen.

Foto: Xxxxx Xxxxxxx

Magnus Billqvist artikelförfattare

Skåningen Magnus Billqvist har en bakgrund i Fältbiologerna och arbetar sedan 1999 som verksamhetskoordinator för Naturskyddsföreningen i Skåne. Från att ha varit allmänt naturintresserad och passionerad fågelskådare har Magnus mer eller mindre sedan 2008 helt gått upp i trollsländor och ägnar en stor del av sin vakna tid åt dessa fascinerande insekter. Han håller kurser och föredrag och leder resor och exkursioner med fokus på trollsländor. Magnus är ordförande i Trollsländeföreningen sedan dess bildande 2015. Han är också författare med ett dussintal böcker på sitt samvete. De senaste två var Svenska Trollsländeguiden (2012) och Skånes Trollsländor (2016). Från att ha varit bosatt i Lund sedan 1994 flydde han därifrån 2016 till mellanskånska Tjörnarps, där han sedan dess går in för att göra sin trädgård attraktiv för både växter och djur.

Höstmosaikslända

Aeshna mixta

Vissa arter flyger uteslutande sent på året, som höstmosaikslända. Den börjar flyga under slutet av juli, och kan milda höstar ses en bra bit in i oktober, med enstaka fynd gjorda även i november. Ser du under aug-okt ansamlingar av ganska stora, blåglänsande trollsländor flyga fram och åter på några meters höjd, gärna i läpartier längs träddräer, i gläntor eller i parker och trädgårdar, ja då har du säkerligen sett just höstmosaikslända. Larvutvecklingen är ettårig. Höstmosaikslända förekommer i Sverige allmänt upp till Värmland. Den är på spridning norrut och

observationerna norr om dagens gräns lär öka framöver.

Flygtid: juli till oktober.

Förväxlingsrisk: andra mosaiksländor.

Lär dig mer

Följ med ut! Trollsländeföreningen ordnar kurser, sommarläger och vandringar, och vänder sig till alla som tycker trollsländor är vackra, intressanta och skyddsvärda. Även din lokala Naturskyddsförening eller Entomologiska Förening kan ha något du kan vara med på.

Trollsländeföreningens hemsida:

www.trollslandeforeningen.se

